

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA
Hay'adda Isgaarsiinta Qaranka

Warbixinta Falcelinta Adeegga Isku-xirka

I. HORDHAC

Ururka Isgaarsiinta Caalamiga ah (ITU) wuxuu ku qeexay isku-xirka adeegyada isgaarsiinta “hababka sharci, farsamo iyo shaqo ee ka dhexeeya hawl-wadeennada isgaarsiinta, si loo dhiso xiriirka ka dhexeeya macaamiisha hal shabakad iyo macaamiisha shabakadaha kale”. Isku-xirka adeegga isgaarsiintu waa dan qaran sida uu dhigayo sharciga isgaarsiinta qaranka, isku-xirka adeegyada isgaarsiinta ayaa sidoo kale lama huraan u ah soo gelida suuqa ee shirkadaha isgaarsiinta iyo taabagelinta tartanka suuqa xorta ah.

Macaamiisha Isgaarsiineed ee Soomaaliya ayaa in muddo ahba loo diiday xuquuqadii iyo awooddii ay kula xiriiri lahaayeen dadka isticmaala shabakadaha kala duwan ee isgaarsiinta Soomaaliya, taasoo keentay dhibaatooyin iyo caqabado badan oo soo wajaha macaamiisha, waxaana ka mid ah in macaamiisha lagu qasbay inay iibsadaan dhowr SIM- CARD, si uu ula xiriiro dhammaan shirkadaha kala duwan ee ka howlgala Soomaaliya.

Dadaallo lagu hirgelinayo adeegga isku-xirka oo soo billowday sannadkii 2017-kii, xilligaasoo dowladda Soomaaliya ay meel marisay sharciga Isgaarsiinta Qaranka, kaasoo faraya dhammaan shirkadaha bixiya adeegga isgaarsiinta in ay isku-xirmaan. Sanadka 2018-ka waxaa la aas aasay Hay'adda Isgaarsiinta Qaranka (HIQ), iyadoo dhismaha Hay'adda Isgaarsiinta Qaranka (HIQ) ay ka mid tahay waxyaabaha mudnaanta u leh hirgelinta adeegga isku-xirka. Hay'adda Isgaarsiinta Qaranka (HIQ) ayaa si hufan uga shaqaysay:

- Dejinta qaab-dhismeedka xeer, ganacsi, iyo kan sharci ee hirgelinta Isku-xirka.
- Qabanqaabinta dhowr shirar wada-tashi oo ah ku dhawaad 15 shirar, oo ay shirkaduhu kaga hadlayeen caqabadaha, arrimaha la xiriiro adeegga isku-xirka iyo siyaabaha suurtagalka ah ee loo xalin karo.
- Abaabulka dhowr aqoon-is-weydaarsiyo iyo kobcinta aqoonta shirkadaha isgaarsiinta, iyadoo shirkaduhu ay fursad u heleen inay khubarada caalamiga ah kala hadlaan siyaabaha suurtagalka ah ee loo hirgelin karo adeegga isku-xirka.

Dadaalka baaxad leh oo ay sameysay dowladda Soomaaliya, Hay'adda Isgaarsiinta Qaranka (HIQ) iyo shirkadaha isgaarsiinta awgeed, ayaa bishii Febraayo 2023, waxaa lagu guuleystay daah-furka adeegga isku-xirka.

II. UJEEDOOYINKA FALCELINTA

Adeegga isku-xirka shirkadaha isgaarsiinta ee ka howlgala Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ayaa hadda shaqeynaya tan iyo bishii Febraayo 2023, Hay'adda Isgaarsiinta Qaranka (HIQ) ayaa qabanqabisay sahanka adeegga isku-xirka oo la shaaciye bisha Ogosto, ujeedada sahanka ayaa ah:

- Sida loo cabbiro saamaynta adeegga isku-xirka oo ku leeyahay macaamiisha.
- Sida loo aqoonsado faa'iidooyinka iyo khasaaroyinka adeegga Isku-xirka ee hadda jira.
- Sida kor loo qaado wacyiga macaamiisha Soomaaliyeed ee ku aaddan isticmaalka adeegga isku-xirka

III. HABKA FALCELINTA

Sahanka adeegga isku-xirka waxa soo qabanqabiye Hay'adda Isgaarsiinta Qaranka (HIQ) bishii Agoosto 2023, 5 bilood ka dib markii la daahfuray adeegga isku-xirka. Sahanka ayaa loo sameeyay qaab toos ah iyo qaab internetka ah iyada oo la adeegsanayo aalada-ha warbaahinta bulshada iyo foomamka Google. Su'aalaha sahanka ayaa loo qaybiyay laba qaybood, oo ah:

Qeybaha Sahanaka falcelinta adeegga isku-xirka	Sualaha sahanka falcelinta adeegga isku-xirka
Qaybta koowaad, Macluumaadka macmiilka sida:	Magaca.
	Emailka.
	Xirfada Macaamiilka.
	Nooca Isgaarsiinta oo isticmaalo macaamiilka.
	Iyo shirkadda isgaarsiinta oo isticmaalo macaamiilka.
Qaybta Labaad, Falcelinta adeegga isku-xirka sida:	Mala socotaa in adeega Isku-Xirka Shirkadaha Isgaarsiinta laga hirgeliyay Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya?
	Xagee ka maqashay in adeega Isku-Xirka Shirkadaha Isgaarsiinta la hirgaliyay?
	Ma isticmashaa Adeega Isku-xirka?
	Ma ku qanacsan tahay adeegga Isku-xirka?
	Adeeggee Isku-xirka ayaad isticmaashaa?
	Haddii aad isticmaashid Adeega Isku-xirka maxaa ka faa'iiday?
	Muxuu Adeegga Isku-xirka ku soo kordhiyey nolol maalmeedkaaga ama ganacsigaaga?
	Waa maxay caqabadaha aad kala kulantay adeegga Isku-xirka?
	Fadlan sharax caqabadaha aad kala kulantay adeegga Isku-xirka?
	Maxaad ku talineysaa si loo wanaajiyo adeegga Isku-xirka?

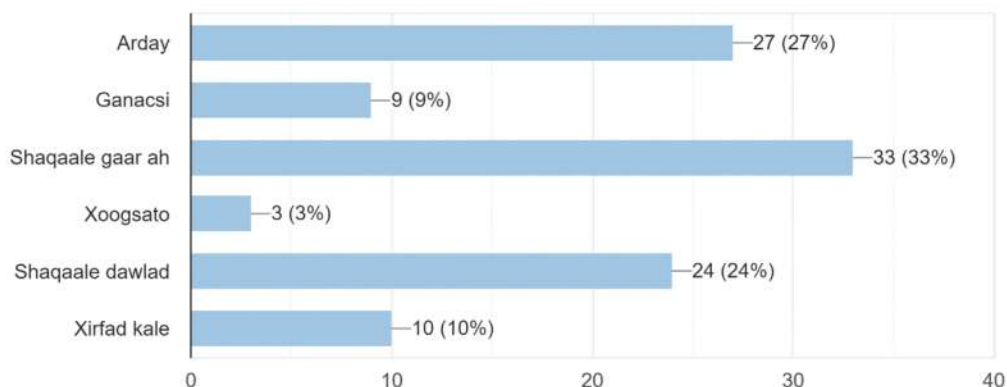
Shaxda (1): Faahfaahinta sahanka falcelinta adeegga isku-xrika

IV. NATIJOOYINKA FALCELINTA

Jaantuska (1): Xirfadda Macaamisha ka jawaabay falcelinta

Xirfadda Macaamiilka

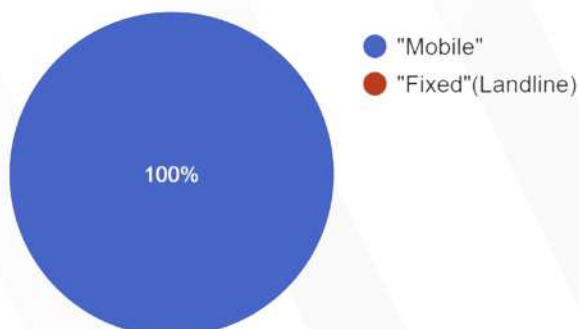
100 responses

Jaantuska (2): Nooca isgaarsiinta ay macaamisha isticmalaan

Nooca Isgaarsiinta Macaamiilka

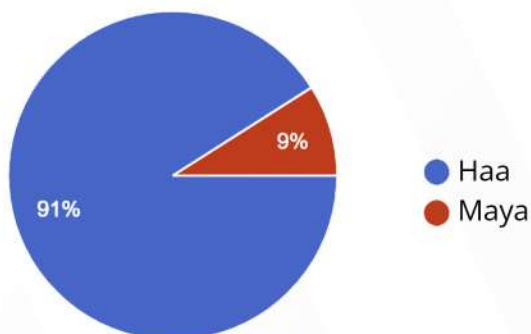
100 responses

Jaantuska (3): Ka warqabka macaamiisha ee hirgelinta adeegga isku-xirka

Mala socotaa in adeegga Isku-xirja shirkadaha Isgaarsiinta laga hirgeliyay Jamhuuriyadda Federaalka soomaaliya?

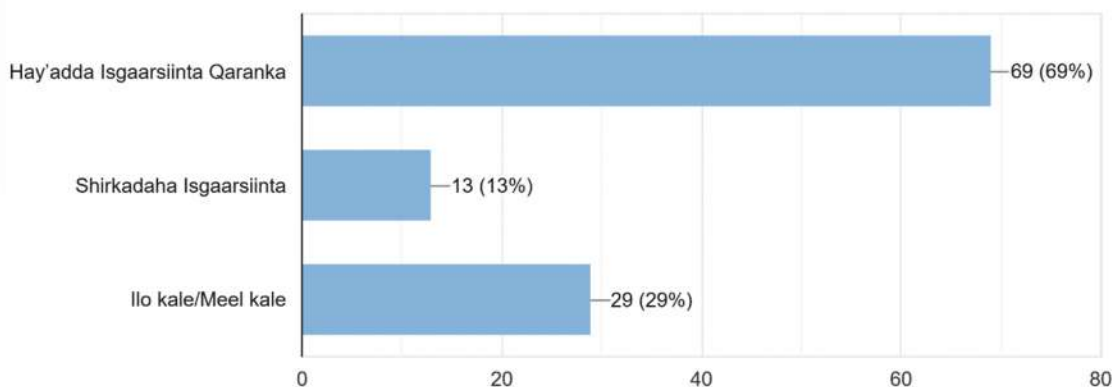
100 responses

Jaantuska (4): Ka warqabka macaamiisha ee hirgelinta adeegga isku-xirka

Xagee ka maqashay in adeegga Isku-xirka Shirkadaha Isgaarsiinta la hirgaliyay?

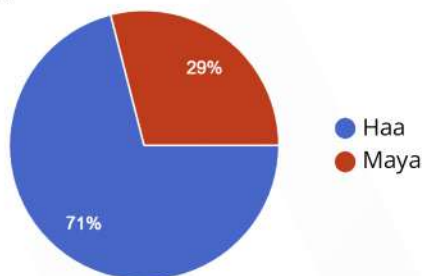
100 responses

Jaantuska (5): Ka warqabka macaamiisha ee hirgelinta adeegga isku-xirka

Ma isticmaashaa Adeegga Iskuxirka

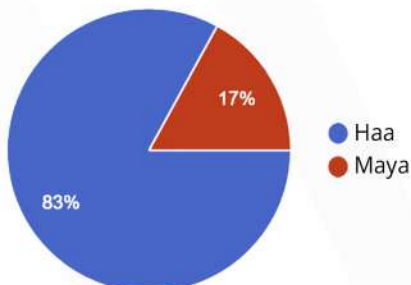
100 responses

Jaantuska (6): Ka warqabka macaamiisha ee hirgelinta adeegga isku-xirka

Maku Qanacsan tahay Adeegga Isku-xirka?

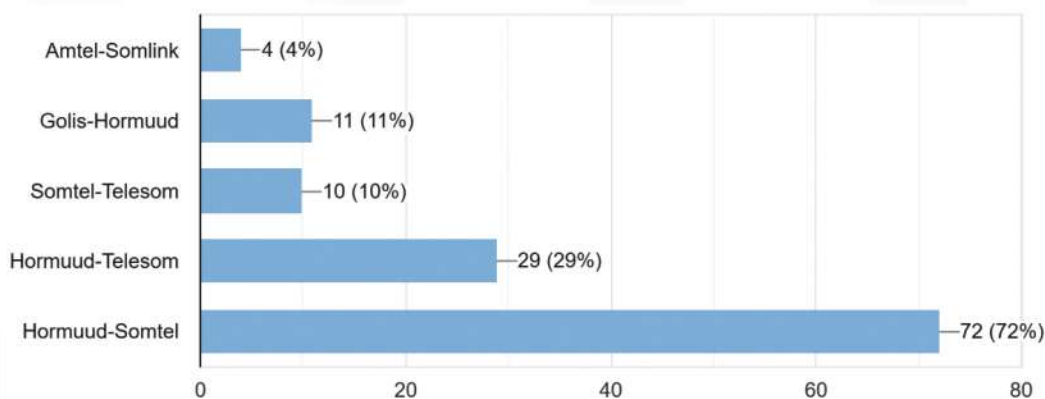
100 responses

Jaantuska (7): Ka warqabka macaamiisha ee hirgelinta adeegga isku-xirka

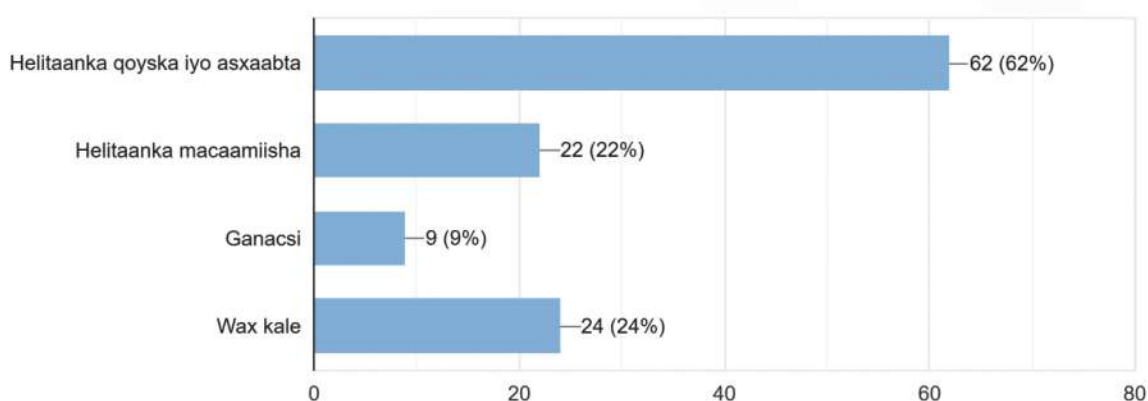
Adeeggee Isku-xirka ka isticmaashaa?

100 responses

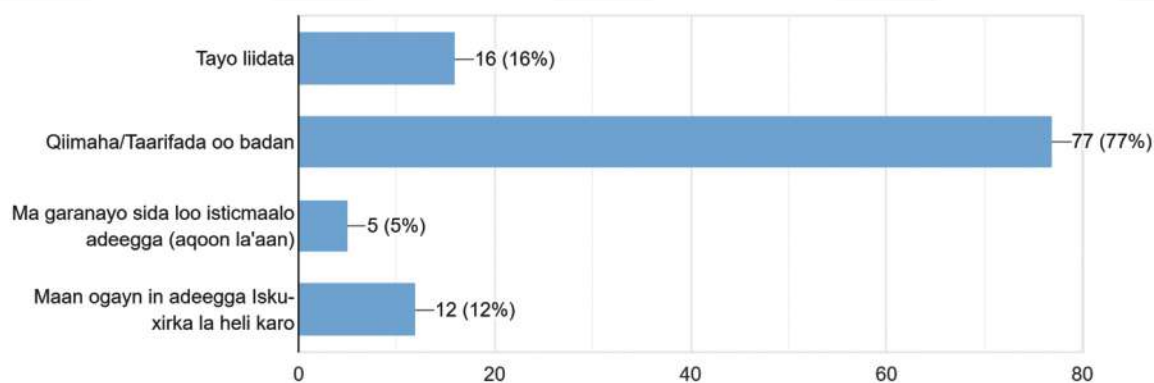
Jaantuska (8): Ka warqabka macaamiisha ee hirgelinta adeegga isku-xirka

Haddii aad isticmaashay Adeegga Isku-xirka Maxaa ka faa'iiday?
100 responses

Jaantuska (9): Ka warqabka macaamiisha ee hirgelinta adeegga isku-xirka

Waa maxay caqabadaha aad kala kulantay Adeegga Isku-xirka?
100 responses

V. GUNDHIG

Sahanka adeegga isku-xirka ayaa muujinaya muhiimadda uu leeyahay adeegga isku-xirka, halkaas oo dhammaan ka qaybgalayaashu ay u arkeen in adeeggani faa'iido u leeyahay, 62% ay u isticmaaleen in ay kula xiriiraan qoyskooda iyo asxaabtooda, taas oo si cad u muujinaysa in isku xirnaantu ay tahay adeeg lagama maarmaan ah iyo faa'iido bulsho.

Caqabadda ugu weyn ee ay la kulmeen qaybgalayaashu ee ku saabsan adeegga isku-xirka ayaa ah qiimaha sare ee adeegga isku-xirka, qiimaha (MTR) ka waa 0.5 USD halka qiimaha (Off-Net) ka uu yahay 0.7 USD. Tani waxay sababi kartaa mustaqbalka dhow macaamiishu in ay isticmaalin oo ayna ka faa'iidaysan adeegga isku-xirka.

Caqabadda qiimaha adeegga isku-xirka waxaa lagu xalin karaa in shirkadaha isgaarsiintu ay hoos u dhigaan qiimaha (OFF-NET) iyo in ay Hay'adda Isgaarsiinta Qaranka (HIQ) ay hoose u dejiso qiimaha isku-xirka(MTR). Tani waxay kordhinaysaa isticmaalka adeega isku-xirka, waxayna siin doontaa dakhli dheeraad ah hawl-wadeenada.

Caqabadaha kale ayaa ah tayada adeegga isku-xirka iyo ka warqab la'aanta macaamiisha ee hirgelinta adeegga isku-xirka iyo sida loo isticmaalo adeegga isku xirka. Adeegga isku-xirka hadda jira wuxuu adeegsadaa xiriirka IP-ga, hirgelinta isku-xirka ee Fiber-ka wuxuu si weyn u kordhin doonaa tayada adeegga isku-xirka.